

2014-10-21

Dnr 551-15732-2014
1290-1014

Delg.kv.

Föreningen mot Karsholms störande vindkraft
Ombud: Agnetha Strömberg
Helmershovsvägen 95
291 94 KRISTIANSTAD

Begäran om återkallelse av tillstånd enligt miljöbalken

Beslut

Föreningen mot Karsholms störande vindkrafts begäran om återkallelse av tillståndet för Karsholms Vindkraft AB:s vindkraftanläggning på fastigheten Karsholm 1:4 i Kristianstad kommun föranleder ingen åtgärd.

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt, se bilaga.

Gällande tillstånd

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne meddelade den 26 juni 2008 (dnr 551-49660-07) HS Kraft AB och Peder Treschow (numera Karsholms Vindkraft AB) tillstånd enligt miljöbalken för fem vindkraftverk med en total effekt på mellan 10 och 15 MW på fastigheten Karsholm 1:4 i Kristianstads kommun. I beslutet föreskrevs följande villkor.

1. Om inte annat framgår av övriga villkor eller föreskrifter ska anläggningen uppföras och verksamheten bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden har angivit i ansökningshandlingarna eller i övrigt uppgivit eller åtagit sig i ärendet.
2. Åtgärds- och kontrollprogram för begränsningar av störningar på fågellivet i området ska upprättas och redovisas för tillsynsmyndigheten senast en månad efter det att detta beslut har vunnit laga kraft.
3. Om inte samtliga vindkraftverk uppförs samtidigt ska det norra verket uppföras först. Därefter ska verken uppföras i tur och ordning i sydlig riktning enligt ansökans koordinatangivelser. Byggnadsarbeten får inte utföras under häckningstid för rovfåglar i området.
4. Totalhöjden på vindkraftverken får uppgå till högst 150 meter över mark. Reklamtext får inte finnas på anläggningen.
5. Temporärt utnyttjade markytor under anläggningstiden, såsom upplags- eller uppställningsplatser ska återställas då anläggningsarbetet avslutas.

6. Den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder får på grund av vindkraftverken som riktvärde inte överstiga 40 dBA.
7. Om olägenheter, i form av skuggkastning eller reflexer, uppstår vid bebyggelse ska åtgärder vidtas så att olägenheterna upphör.
8. Hantering och förvaring av kemiska produkter och farligt avfall ska ske på sådant sätt att eventuellt spill eller läckage inte kan nå och förorena kringliggande mark eller vatten.
9. Åtgärder för återställande av området ska vidtas vid nedläggning av verksamheten. Verksamheten ska anses som nedlagd om elproduktion inte har bedrivits under ett år, eller om giltigt tillstånd inte föreligger.

Miljöprövningsdelegationen överlät även bl.a. följande åt tillsynsmyndigheten. Att vid behov meddela närmare villkor beträffande begränsning av drifttiden för vindkraftverk nummer 2 i ansökan, vilka åtgärder som behövs för att minska ev. påverkan på rovfåglars häckning i området enligt villkor 2 samt åtgärder så att ev. olägenheter av skuggbildning ska upphöra.

Redogörelse för ärendet

Föreningen mot Karsholms störande vindkraft har den 30 april 2014 kommit in med en framställan om att gällande tillstånd för vindkraftverken på fastigheten Karsholm 1:4 i Kristianstads kommun med omedelbar verkan ska återkallas med stöd av 24 kap. 3 § punkterna 1 och 2 miljöbalken.

Karsholms Vindkraft AB har lämnat synpunkter på begäran om återkallelse. Miljö- och hälsoskyddskontoret i Kristianstads kommun (tillsynsmyndighet) har lämnat in en skrivelse avseende deras bedömning av miljörapporten för verksamhetsår 2013. Länsstyrelsen har yttrat sig i ärendet. Boende i området har vid olika tidpunkter skickat in skrivelser där de uppger att de känner sig störda av bl.a. ljud och skuggor.

Föreningen mot Karsholms störande vindkrafts begäran

Föreningen mot Karsholms störande vindkrafts begäran, så som det får förstås, grundas på bl.a. följande. Tillståndsinnehavaren har medvetet vilselett tillsynsmyndigheten, Miljöprövningsdelegationen, fastighetsägare och närboende genom att inte till berörda myndigheter ha anmält att Karsholms Vindkraft AB under 2012 avyttrade samtliga fem vindkraftverk. Trots att avyttringen av vindkraftverken ägde rum 2012 har bl.a. tillsynsmyndigheten förletts tro att Karsholms Vindkraft AB så sent som i oktober 2013 varit ägare till verken. Karsholms Vindkraft AB äger sedan 2012 inte något av de fem vindkraftverken och har medvetet underlåtit att meddela de ändrade ägarförhållandena till berörda myndigheter. Detta är att betrakta som ett avsteg från tillståndet och som inte är av ringa betydelse.

Verksamheten vid vindkraftverken har bedrivits på ett rättsosäkert sätt. I händelse av olycksfall eller ev. rättslig konflikt är det inte uppenbart vem som ska ställas till svars inför de rättsvårdande myndigheterna och inte heller vem som har talerätt för verksamheten. Karsholms Vindkraft AB bildades som ett entreprenörsbolag, har sedan 2012 varken ägaransvar eller driftansvar, hade under 2012 inga anställda, är i princip tömt på tillgångar, har inte lämnat några finansiella garantier och är inte längre sakägare i ärendet. Villkoren för tillståndet har inte följts. Tillståndshavaren har medvetet vilselett tillståndsmyndigheten, har medvetet underlåtit att meddela ägarbyten och har lämnat oriktiga uppgifter. Överträdelserna och avvikelserna från villkoren är inte att betrakta som ringa varför tillståndet ska återkallas med omedelbar verkan.

Karsholms Vindkraft AB hävdar (i skrivelse till Miljöprövningsdelegationen i ett ärende med dnr. 551-3526-2014) att det inte uppkommit olägenheter som inte förutsågs. Det skulle således varit känt att ett långt större antal fastigheter än de sju som utreddes i tillståndsansökans miljökonsekvensbeskrivning skulle kunna komma att påverkas av flyghinderljus, slagskuggor och buller. Denna kunskap bygger i så fall på fakta som inte redovisats i miljökonsekvensbeskrivningen. Om det framkommer att fakta undanhållits inför en tillståndsprövning föranleder detta tillsynsmyndigheten att återkalla tillståndet enligt 24 kap. 3 § p. 1 miljöbalken.

Det ska poängteras att om vindkraftverkens ägare hävdar att de fem vindkraftverken inte orsakat "olägenhet av någon betydelse som inte förutsågs när verksamheten tilläts" (24 kap. 5 § p. 5 miljöbalken) innebär detta att de i så fall varit medvetna om att konsekvenserna av vindkraftsetableringen skulle bli betydligt större än vad som redovisades i miljökonsekvensbeskrivningen.

I det beslutsunderlag som lämnades till kommun och Miljöprövningsdelegationen inför tillståndsgivandet identifierades och beskrevs enbart konsekvenserna för sju fastigheter. Miljökonsekvensbeskrivningen innehåller även påståenden som visat sig vara direkt felaktiga. Konsekvenserna för omgivningen har blivit helt andra än de som redovisats i miljökonsekvensbeskrivningen. Beslutet om tillstånd har fattats på felaktiga grunder med en anmärkningsvärt bristfällig miljökonsekvensbeskrivning som grund. Verksamheten har orsakat betydande olägenhet som inte förutsågs av tillståndsgivande myndighet när verksamheten tilläts. Bristerna i miljökonsekvensbeskrivningen beror antingen på okunskap, otillräckliga analysmetoder och en felaktig slutsats eller på ett medvetet förringande och undanhållande av framtida konsekvenser. Bolagets hävdan (i skrivelse daterad 2014-05-08 i ärende 551-3526-2014) att det inte uppkommit olägenheter som inte varit kända kan inte tolkas på annat sätt än att all fakta inte framkommit inför tillståndsgivningen. Därför krävs ett direkt tillbakadragande av tillståndet med hänvisning till att fakta medvetet undanhållits inför tillståndsprövningen.

Karsholms Vindkraft AB:s synpunkter

Bland annat följande har framförts. Karsholms Vindkraft AB är verksamhetsutövare. Anmälan om ändrad verksamhetsutövare lämnades in den 9 maj 2012. Karsholms Vindkraft AB har den faktiska och rättsliga kontrollen över verksamheten inbegripet bl.a. att efterleva miljötillståndets villkor.

Ägarna till vindkraftverken består av ett antal juridiska och fysiska personer (av vilka vissa samarbetar i form av enkla bolag), som innehar aktier i Karsholms Vindkraft AB i samma proportion som de äger andelar i gruppen av vindkraftverk. Karsholms Vindkraft AB har på uppdrag av sina ägare fått till uppgift att vara verksamhetsutövare. En sådan organisering av verksamhetsutövarskapet är förenlig med en stabil praxis på området. Eftersom anmälan om ny verksamhetsutövare gjordes så snart Karsholms Vindkraft AB blev verksamhetsutövare saknar Föreningen mot Karsholms störande vindkrafts framställan rättslig grund.

Föreningen mot Karsholms störande vindkrafts synpunkter

Bland annat följande synpunkter har framförts. Karsholms Vindkraft AB har inte bemött sakfrågan om ändrade ägarförhållandet utan hänvisar felaktigt till verksamhetsutövarskapet. Karsholms Vindkraft AB är en egen juridisk person som avyttrat vindkraftverk till andra juridiska personer så som, Karshult Vind AB, Vento Energi AB och fysiska personer redan under 2012 utan att anmäla detta till tillståndsmyndigheten. Villkoren för tillståndsgivningen har obestriddligen inte följts. Man har underlåtit att anmäla ändrade ägarförhållanden till tillståndsmyndigheten enligt 32 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Myndigheter och närboende har medvetet vilseletts och då överträdelsen är flagrant och inte att betrakta som ringa ska tillståndet återkallas enligt 24 kap. miljöbalken.

Miljö- och hälsoskyddskontorets synpunkter

Tillsynsmyndigheten har kommit in med en skrivelse med anledning av Karsholms Vindkraft AB:s miljörapport för verksamhetsåret 2013. Av skrivelsen framgår bl.a. att miljörapporten har granskats och att den inte föranleder någon åtgärd från miljö- och hälsoskyddskontoret. Utifrån miljörapporten med bilagor och uppgifter som framkommit i samband med tillsyn under 2013, bedöms att tillståndets villkor för verksamheten innehålls.

Länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsen företräder allmänna miljöintressen och följer med intresse hur tillsynen utförs och inkommande klagomål över störningar från verksamheten. I nuläget bedöms inte att tillståndet har överträtts i den omfattning som motiverar ett återkallande.

Föreningen mot Karsholms störande vindkrafts ytterligare synpunkter

Bland annat följande har framförts med anledning av Länsstyrelsens yttrande. Länsstyrelsen delar föreningens bedömning att lagbrott skett men bagatelliserar faktumet trots att det lämnats in handlingar som påtalat att den miljökonsekvensbeskrivning som låg till grund för beslutet om tillåtlighet innehåller uppgifter som visat sig grovt vilseledande samt att bolaget avyttrat vindkraftverken redan under 2012 utan att anmäla detta för tillståndsmyndigheten. Båda dessa överträdelser är var för sig tillräckligt grava för att motivera att tillståndet återkallas.

Föreningen mot Karsholms störande vindkrafts synpunkter på fladdermöss, fåglar och ljudmätning

Föreningen mot Karsholms störande vindkraft har bl.a. framfört följande när det gäller fladdermöss, fåglar och genomförd ljudmätning.

Vissa delar av området där vindkraftverken är placerade består av gles blandskog som hyser en artrik insektsfauna och som därför är gynnsamma jaktmarker för fladdermöss. Främst är det vindkraftverk 2-4 som står på de sämsta tänkbara platserna för fladdermöss. I den närbelägna Balsbergsgrottan finns exempelvis barbastell och bechsteins fladdermus. Det är högst troligt att vindkraftverken idag utgör en dödsfälla för dessa arter och även för alla andra fladdermöss som passerar där, bl.a. trollfladdermus. Av fladdermusundersökningen, som ingick i tillståndsansökan, framgår att det var kollisioner som var den stora faran för fladdermöss. Därför rekommenderades att rotorbladens lägsta höjd skulle överstiga 40 m räknat från marken. Nu vet man att fladdermöss istället skadas av tryckförändringar, vilket inte var känt då tillståndet meddelades. Fladdermössen kring bostadshuset i området har minskat markant sedan vindkraftverken byggdes. Som bästa åtgärd för att minska påverkan på fladdermöss är att stänga av verken nattetid då det är som mest insekter och fladdermöss i luften. Det skulle kunna minska dödligheten med 80-90 %. Även med hänsyn till fladdermöss finns det anledning att återkalla tillståndet eller om så är omöjligt i alla fall stänga av verken nattetid.

Fladdermusrapporten behandlar även områdets potential som häckningslokal för större rovfåglar. I den inventering som genomfördes missades dock ett fiskgjusebo som då fanns något hundratal meter från verk nr. 2.

En rimlig bedömning av felgränser i ljudmätningarna är att de borde avrundas uppåt vilket ger att mätresultatet kan vara ± 3 dB. Det innebär att man inte kan hävda att gällande villkor innehålls med god marginal. Av Boverkets rapport Lågfrekvent buller i boendemiljön framgår att ett dBA-vägt ljud underskattar

störningspotentialen av ljud. Vid mättillfället låg ljudnivåerna mellan 32 och 51 dB vilket inte speglas direkt i figurerna i mätrapporten. Det aritmetriska medelvärdet av intervallet 32-51 är 41,5 dBA, vilket ligger över Naturvårdsverkets riktvärde på 40 dBA och då är detta inte vägt mot den högre upplevda effekten. I mätrapporten anges vindriktningen som västlig (240-275). Då är vindriktningen snarare sydvästlig och då ligger inte mer än verk nr. 1 (möjlighet även verk nr. 2) inom 45 grader från mätpunkten.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Av 24 kap. 3 § miljöbalken framgår bl.a. att tillståndsmyndigheten får helt eller delvis återkalla tillstånd, dispens eller godkännande som meddelats enligt balken, eller enligt föreskrifter med stöd av balken, och förbjuda fortsatt verksamhet

1. om den som har sökt tillståndet har vilselett tillståndsmyndigheten genom att lämna oriktiga uppgifter eller underlåtit att lämna uppgifter av betydelse för tillståndet eller villkoren,
2. när tillståndet eller villkor som gäller verksamheten eller åtgärden inte har följts och avvikelsen inte är av ringa betydelse.

Av 24 kap. 7 § miljöbalken framgår bl.a. att ansökan om prövning som avses i 3-6 §§ som ska prövas av någon annan myndighet än domstol eller av kommun, får tas upp utan någon särskild framställning.

Enligt Miljöbalken, En kommentar, del II, B Bengtsson m.fl., s. 24:24 framgår bl.a. följande. Sakägare, ideella organisationer och andra representanter för allmänheten kan inte begära omprövning; i detta läge är det de angivna myndigheternas sak att tillvarata sakägarnas och allmänhetens intresse. Mark- och miljööverdomstolen har i en principiellt viktig dom ansett att en enskild som är berörd har rätt att överklaga ett beslut av en myndighet att inte ansöka om återkallelse eller omprövning enligt 24 kap. (MÖD 2011:46).

Enligt Miljöbalken, En kommentar, del II, B. Bengtsson m.fl., s. 24:10-12 framgår bl.a. följande. Paragrafen ger bestämmelser om det kraftigaste ingripandet mot en verksamhet som fått tillstånd: att tillståndet återkallas och fortsatt verksamhet förbjuds. Punkt 2 avser avvikelse från tillståndet etc. eller från villkor som gäller för verksamheten eller åtgärden. Återkallelse är då möjlig när avvikelsen inte är av ringa betydelse.

Påverkan på rovfåglar och fladdermöss

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att påverkan på rovfåglar är reglerat i tillståndet för verksamheten genom villkor 2 och vidare genom en delegation till tillsynsmyndigheten att reglera driften av vindkraftverk nr. 2 med hänsyn till rovfåglars häckning. Eftersom tillsynsmyndigheten har givits möjlighet att reglera

driften med hänsyn till rovfåglar är påverkan på fåglar främst en tillsynsfråga. Det har i ärendet inte framförts något om att bolaget inte har följt gällande villkor, eller delegationsbeslut från tillsynsmyndigheten, om fåglar varför det saknas förutsättningar att återkalla tillståndet av den orsaken.

I tillståndsprövningen har påverkan på fladdermöss bedömts utifrån den rapport om rovfåglar och fladdermöss som bifogats ansökan. Eftersom de åtgärder som föreslogs i rapporten för att minimera påverkan på fladdermöss uppfylldes av bolagets åtaganden bedömdes det inte finnas någon anledning att fastställa något särskilt villkor avseende fladdermöss. Bolaget ska i den här delen bedriva verksamheten i huvudsaklig överensstämmelse med vad man åtagit sig i ansökan i enlighet med det s.k. allmänna villkoret (villkor 1). Det framkommer inte heller något konkret i ärendet som pekar på att några olägenheter för fladdermöss har uppstått, varför det inte är möjligt att återkalla tillståndet av detta skäl.

Ljud

Enligt 4 § i Naturvårdsverkets föreskrifter om genomförande av mätningar och provtagningar i vissa verksamheter (NFS 2000:15) sägs att för mätning, provtagning och analys ska verksamhetsutövaren använda de metoder som framgår av föreskrifter, domar eller tillståndsbeslut. I övriga fall ska verksamhetsutövaren använda metoder enligt svensk eller internationell standard. Enligt Miljöprövningsdelegationens bedömning har mätningar gjorts utifrån gällande standarder. Det framkommer inte heller något som styrker att villkoret om ljud inte har följts varför det saknas förutsättningar att återkalla tillståndet av detta skäl. Miljöprövningsdelegationen gör dock ingen bedömning av om ljudet från verksamheten kan upplevas som en olägenhet av någon betydelse även om villkoret innehålls. Den frågan prövas särskilt av Miljöprövningsdelegationen i ett annat ärende med diarienummer 551-3526-2014.

Anmälan om ny verksamhetsutövare

Miljöbalken innehåller ingen definition av begreppet verksamhetsutövare. Det har överlämnats till rättspraxis att lösa denna fråga (se B. Bengtsson m.fl. Miljöbalken En kommentar s. 9:4 f.). Den som har de faktiska och rättsliga möjligheterna att vidta en åtgärd har i praxis betraktats som verksamhetsutövare. En sådan bedömning som anges i Miljöbalkskommentaren bör göras med bortseende från eventuella civilrättsliga avtal. I rättstillämpningen har avgörande för verksamhetsutövaransvaret varit vem som faktiskt och rättsligt har möjlighet att ingripa, se t.ex. Miljööverdomstolens dom den 3 november 2005 i mål M 2812-05.

Miljöprövningsdelegationen finner av utredningen i ärendet att Karsholms Vindkraft AB har lämnat in en anmälan om ny verksamhetsutövare enligt vad som framgår av 32 § i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Med anledning av Föreningen mot Karsholms störande vindkrafts åsikt, så som den får

förstås, vill Miljöprövningsdelegationen påpeka att det är den som har de faktiska och rättsliga möjligheterna att vidta en åtgärd som betraktats vara verksamhetsutövare, i detta fall Karsholms Vindkraft AB. Vem som i sin tur äger bolaget är inget som regleras i nämnda förordning. Det saknas därför skäl att återkalla tillståndet även av detta skäl.

Sammanfattning

Miljöprövningsdelegationen kan konstatera att det inte framförts något konkret i ärendet som visar på att villkoren i tillståndet inte har följts. Tillsynsmyndigheten har också meddelat att man bedömer att villkoren innehålls. Av utredningen i ärendet framgår även att Karsholms Vindkraft AB anmält ändrade ägarförhållanden. Det saknas därför skäl att återkalla tillståndet av den anledning som Föreningen mot Karsholms störande vindkraft åberopat. Begäran om återkallelse föranleder därför inte någon åtgärd från Miljöprövningsdelegationen.

Beslut i ärendet har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne. I beslutet har deltagit Ann Westerdahl, ordförande och Jonny Hallgren, miljösekreterare. Föredragande i ärendet har varit Göran Fagerström, Länsstyrelsens miljöavdelning.

Ann Westerdahl

Jonny Hallgren

Bilaga

Hur man överklagar

Kopia till

Karsholms Vindkraft AB, Ombud: Advokatbyrån Gulliksson AB, Box 739,
220 07 LUND

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, 291 80 KRISTIANSTAD

Miljöprövningsdelegationen (AW, JH)

Miljöavdelningen (GF, IV, GL)

Akten

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Om Ni vill överklaga Länsstyrelsens beslut ska Ni skriva till Växjö Tingsrätt, Mark- och miljödomstolen. **Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.**

Av överklagandet ska framgå vilket beslut Ni överklagar (ange diarienummer) och hur Ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför Ni anser att beslutet ska ändras.

Skrivelsen ska undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er uppfattning, så bör Ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver Ni veta mera om hur Ni ska göra kan Ni kontakta Länsstyrelsen tel. 010-224 10 00 (växeln).